

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Інститут модернізації змісту освіти МОН України
Інститут промислових та бізнес технологій (ІПБТ)
Українського державного університету науки і технологій (УДУНТ), м. Дніпро
Українська асоціація управління проектами «УКРНЕТ», м. Київ
Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності (НДІВ)
Національної академії правових наук України (НАПрН України), м. Київ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ
Національний технічний університет України «Харківський політехнічний інститут»
Національний технічний університет України «Київський політехнічний
університет імені Ігоря Сікорського», м. Київ
Одеський національний морський університет (ОНМУ), м. Одеса
Честоховський політехнічний університет, Польща
Uniwersytet Warszawski, Warszawa, Polska Rzeczpospolita, Польща;
Вища економіко-гуманітарна школа (WSEH) м. Бельсько-Бяла, Польща
Вища школа управління охороною праці в місті Катовіце, (WSZOP), Польща
Університет в Мішкольце, Угорщина
Інститут підвищення кваліфікації, Будапешт, Угорщина
Вища школа менеджменту у Варшаві, (WSM), Польща
Astana IT University, Kazakhstan
за підтримки:
Центр Українсько-європейського наукового співробітництва
Видавничий дім «Гельветика»
Дніпропетровський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України
Юридична компанія «ЮРСЕРВІС», м. Дніпро

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ **за матеріалами**

V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
МІСТ «КИЇВ-ДНІПРО»
«УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЄКТНОГО ТА
НЕЙПРОМЕНЕДЖМЕНТУ, ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ,
ТЕХНОЛОГІЙ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ»,
23-24 березня 2023 р.

ДНІПРО
ЮРСЕРВІС
2023

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

за матеріалами

V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

МІСТ «КИЇВ-ДНІПРО»

**«УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЄКТНОГО ТА
НЕЙРОМЕНЕДЖМЕНТУ, ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ,
ТЕХНОЛОГІЙ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ»,**

23-24 березня 2023 р.

**ДНІПРО
ЮРСЕРВІС
2023**

УДК 005.8:[005.3+004.9+347.77]

Конференція запроваджена МОН України, лист Інституту модернізації змісту освіти МОН України № 21/08-53 від 19.01.2023 року у розділі III. Інтернет-конференції за № 6 у переліку.

Матеріали публікуються за оригіналами, наданими авторами.
Претензії до організаторів не приймаються.

Головний редактор д.т.н., проф. Петренко В.О.
Науковий редактор д.т.н., проф. Молоканова В.М.
Науковий редактор к.т.н., доц. Дорожко Г.К.

«УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЄКТНОГО ТА НЕЙРОМЕНЕДЖМЕНТУ, ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ»: збірник наукових праць за матеріалами V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (23-24 березня 2023 р.). УДУНТ, УКРNET, НДІВ НАПрН України, Дніпро: Юрсервіс, 2023. 730 с.

У збірнику наукових праць наведені матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Управління проєктами. Перспективи розвитку проєктного та нейроменеджменту, інформаційних технологій управління, технологій створення та використання об'єктів права інтелектуальної власності, трансферу технологій». Збірник наукових праць становить інтерес для наукових працівників, викладачів, фахівців з інтелектуальної власності та управління проєктами, а також студентів.

УДК 005.8:[005.3+004.9+347.77]

- © Український державний університет науки і технологій, 2023
- © Українська асоціація управління проєктами, 2023
- © Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності
Національної академії правових наук України, 2023
- © Колектив авторів збірника, 2023

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

- ПРОЙДАК Ю.С.** – голова, доктор технічних наук, професор, проректор з наукової роботи Українського державного університету науки і технологій (УДУНТ);
- БУШУЄВ С.Д.** – співголова, президент Української асоціації управління проектами «УКРНЕТ», доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри управління проектами Київського Національного університету будівництва та архітектури;
- ДОРОШЕНКО О.Ф.** – співголова, канд. юридичних наук, директор Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності НАПрН України;
- ПЕТРЕНКО В.О.** – заступник голови, доктор технічних наук, професор, в.о. завідувача кафедри інтелектуальної власності та управління проектами УДУНТ, модератор конференції;
- ДОРОЖКО Г.К.** – заступник директора НДІВ НАПрН України, кандидат технічних наук, доцент, модератор конференції;
- МОЛОКАНОВА В.М.** – доктор технічних наук, професор кафедри системного аналізу та управління Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»; модератор конференції;
- КОРОГОД Н.П.** – кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри інтелектуальної власності та управління проектами УДУНТ;
- ВІХЛЯЄВ М.Ю.** – доктор юридичних наук, професор, директор Центру Українсько-європейського наукового співробітництва;
- ПЕРЕРВА П.Г.** – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки бізнесу НТУ «Харківський політехнічний інститут», професор університету в Мішкольце (Угорщина), модератор конференції;
- КОБЄЛЄВА Т.О.** – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки бізнесу НТУ «Харківський політехнічний інститут» модератор конференції;
- ЗАВГОРОДНЯ О.О.** – доктор технічних наук, професор, професор кафедри міжнародна економіка і соціально-гуманітарні дисципліни ІПБТ УДУНТ;
- ЛАПКІНА І.О.** – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри управління логістичними системами і проектами Одеського національного морського університету;
- КОЗЕНКОВ Д.С.** – кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри управління та адміністрування УДУНТ;
- ЮРЧИШИН О.Я.** – кандидат технічних наук, доцент, директор Департаменту інновацій та трансферу технологій НТУ України «КПІ імені Ігоря Сікорського»;

ЗМІСТ

УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ ТА ПРОГРАМАМИ

S. BUSHUYEV, N. BUSHUIEVA, D. BUSHUIEV, V. DUSHUIEVA INSPIRATIONAL PROJECT MANAGEMENT IN THE CIRCULAR ECONOMY ENVIRONMENT.....	19
V.O. CHEREPANOVA, O.I. PODREZ, P.G.PERERVA MANAGEMENT OF INTERNATIONAL PROJECTS USING THE AGILE METHOD.....	25
M.YU.GLIZNUTSA, I.V.DOLYNA, P.G.PERERVA FEATURES OF THE IMPLEMENTATION OF AN INNOVATIVE PROJECT.....	31
U.YU.HARNA, T.O.KOBIELIEVA, P.G.PERERVA PRICE EFFICIENCY OF THE IMPLEMENTATION OF A STRATEGIC PROJECT FOR A TRANSPORT ENTERPRISE.....	36
TETIANA HILORME STAKEHOLDER MODEL IN THE MANAGEMENT OF ENERGY EFFICIENCY PROJECTS.....	42
O.O. KHODYRIEVA, V.G.DYUZHEV, P.G.PERERVA RISK RESEARCH USING THE INTERNATIONAL AGILE PROJECT MANAGEMENT METHODOLOGY.....	47
A.V.KOSENKO, P.G.PERERVA THE ROLE OF INNOVATION IN THE PROJECTMANAGEMENT FARM.....	52
D.YU.KRAMSKOY, D.O. POBEREZHNYI, P.G.PERERVA FEATURES OF TASKS MANAGERA INNOVATION AND INFORMATION.....	56
K.S. MEKHOVYCH, E.S.MEKHOVYCH, P.G.PERERVA METHODOLOGICAL ESSENCE OF THE INNOVATIVE PROJECT.....	61
I.O.NOBYK, S.A.MEKHOVYCH, P.G.PERERVA RULES FOR SUCCESSFUL MANAGEMENT OF GLOBAL INTERNATIONAL INNOVATION PROJECTS.....	66
VARVARA PITERSKA DEVELOPMENT OF RISK MANAGEMENT MECHANISMS IN PROJECTS OF FREIGHT FORWARDING.....	72

O. V. ABRAMOVA, H. M. PRONINA CONCEPTS OF “TRANSLATION ADEQUACY” AND “TRANSLATION EQUIVALENCE”	516
V.I. MASHKOVA EUROPEAN EXPERIENCE OF COLLECTION AND DISTRIBUTION REWARDS IN THE FIELD OF PRIVATE COPYING.....	518
S.A.МЕКНОВУСН, R.O.РОВЕРЕЗНУП, P.G. PERERVA FEATURES OF COMMERCIALIZATION OF INTERNATIONAL INFORMATION PROJECTS IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION.....	523
H. M. PRONINA, O. V. ABRAMOVA POTENTIAL OF ChatGPT FOR TRAINING UNIVERSITY STUDENTS IN TECHNICAL TRANSLATION FROM UKRAINIAN INTO ENGLISH.....	528
БЄЛОВОЛ С.А., ПРАСОЛОВ Є.Я. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРАВОВІДНОСИН АВТОРА І РОБОТОДАВЦЯ УРОЗВИТКУ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	530
ГРИГОРЕНКО В.У., ПЕТРЕНКО В.О. ПРОЕКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ З ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КРЕАТИВНОСТІ ТА ТВОРЧОСТІ ВИПУСКНИКІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ.....	541
ГУЦАН О.М., КОБЄЛЄВА Т.О., ПЕРЕРВА П.Г. АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ НАПРЯМКІВ СТАЛОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ.....	548
КАНЕВСЬКИЙ А.В., БОНДАР Л.О. КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ОСНОВНИЙ ФАКТОР ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	554
КВАСНІЙ Л.Г., ШУЛЬЖИК Ю.О. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	558
КОРОГОД Н.П. ІННОВАЦІЙНО-ПРАВОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ – ОСНОВА ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ І ТРАНСФЕРОМ ТЕХНОЛОГІЙ.....	562
КРИКУН Н.П., РОМАШКО А.С. ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИ СТВОРЕННІ ІННОВАЦІЙ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЇ РИЗИКІВ.....	575

**ІННОВАЦІЙНО-ПРАВОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ - ОСНОВА
ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ
І ТРАНСФЕРОМ ТЕХНОЛОГІЙ**

Н.П. КОРОГОД

канд.пед.наук, професор кафедри інтелектуальної власності та управління
проектами Українського державного університету науки і технологій

(м.Дніпро)

У статті наголошується, що інноваційний шлях розвитку України потребує поглиблення знань та підвищення кваліфікації працівників з питань інноваційної діяльності, управління інтелектуальною власністю й трансферу технологій. Одну з найважливіших ролей у створенні, розвитку й реалізації інноваційних технологій відіграє вища освіта. Її головне завдання - підготувати фахівців, здатних і бажаних створювати нововведення й сприймати зміни. Більшість закладів вищої освіти (ЗВО) України проводять наукову й інноваційну діяльність, спрямовану на комерціалізацію досягнутих науково-технічних результатів. Результатами наукової, науково-дослідної і творчої діяльності ЗВО є: винаходи, підручники, навчальні посібники, наукові статті, комп'ютерні програми та інші об'єкти інтелектуальної власності, інноваційні проекти і технології. Розглядаються питання процесів взаємопов'язаного управління правового забезпечення інноваційної діяльності, охорони й захисту прав інтелектуальної власності, трансферу технологій та підготовки у ЗВО кваліфікованих фахівців з інноваційно-правового управління.

Ключові слова: інноваційно-правовий менеджмент, інноваційна діяльність, правове забезпечення, інтелектуальна власність, трансфер технологій, заклади вищої освіти, підготовка фахівців.

The article declares that innovative development pathway of the Ukraine requires knowledge deepening and qualification improvement of the specialists in innovations, intellectual property management and technology transfer. Higher education plays a key role in creation, development, and realization of innovative technologies. Its main task is to rise the specialists who would be able and willing to create new developments, as well as perceive the changes. Majority of Ukrainian higher education institutions (HEIs) direct their research and innovative activities towards commercialization of scientific and technological results. The following are the results of scientific, research and creative activities of the HEIs: inventions, textbooks, course books, scientific papers, software and other intellectual property objects, innovation projects and technologies. The paper discusses the questions of

interleaved management of the legal support for innovative activities, protection of intellectual property rights, technology transfer, and education of the qualified specialists in innovation rights management by the HEIs.

Keywords: innovation rights management, innovative activities, legal support, intellectual property, technology transfer, higher education institutions, educating the specialists.

Проголошення країною інноваційного шляху розвитку потребує поглиблення знань та підвищення кваліфікації працівників з питань у сфері інноваційної діяльності, комерціалізації інтелектуальної власності й трансферу технологій. Можливість комерційного використання об'єктів інтелектуальної власності як основного продукту інноваційної діяльності – одна із важливіших умов підвищення мотивації творчої праці. Тому без підготовки висококваліфікованих фахівців успіху у зазначених сферах діяльності не досягти. Сферою інноваційної діяльності на підприємстві займаються менеджери вищої ланки – вони і виконують функції стратегічного управління. Компетентний керівник повинен відрізнити корисні для підприємства об'єкти інноваційної діяльності від неперспективних. Необхідно не тільки ідентифікувати наявну інтелектуальну власність, але й виявляти, кому належать права на неї [1]. Сьогодні необхідно усвідомлювати, що сучасний світ - це, насамперед, світ інноваційних технологій, світ, де купують і продають продукти інноваційної діяльності. Це коли рівень економічного розвитку та темпи економічного зростання країн, як правило, характеризуються значущістю науково-технічного прогресу в удосконаленні виробництва. Одну з найважливіших ролей у створенні, розвитку й реалізації інноваційних технологій відіграє вища освіта. Її головне завдання - підготувати фахівців, здатних і бажаючих створювати й сприймати зміни й нововведення.

Зважаючи, що в економічному сьогоднішньому, заснованому на знаннях, інтелектуальна власність, як результат інноваційної діяльності, стає частіше за все найважливішим активом підприємства, для її ефективного використання, наприклад отримання додаткових оборотних коштів, додаткових прибутків від передачі прав на використання об'єктів інтелектуальної власності, необхідно

дотримуватись певного нормативно-правового забезпечення та методик управління інтелектуальною власністю. Водночас, управлінська діяльність передбачає виконання певних функцій, особливим чином це стосується інноваційно-правового менеджменту. Тому, будемо навчати наших студентів особливостям в зазначеній сфері діяльності, як це, наприклад, пропонується в Українському державному університеті науки і технологій, за освітньо-професійною програмою «Інноваційно-правовий менеджмент».

Саме здатність ефективно продукувати нові найсучасніші знання і доносити їх до споживачів (студентів та слухачів), формувати нові генерації висококваліфікованих фахівців і адаптувати їх до мінливих вимог ринку, визначають конкурентоспроможність національної системи освіти і конкретних закладів вищої освіти (ЗВО) [2].

Зазначимо, що сьогодні увага науковців приділяється окремо питанням правового забезпечення інноваційної діяльності, або охороні й захисту прав інтелектуальної власності, тобто теоретичним та методологічним аспектам управління цими сферами взятими окремо, в той час як практичні питання процесів взаємопов'язаного управління розглядаються недостатньо. Ще менше досліджень приділено процесу підготовки у ЗВО кваліфікованих фахівців з інноваційно-правового управління. Також зв'язки в системі «держава - університет – виробництво» залишаються незгодженими в механізмі управління результатами інноваційної діяльності.

Слід зауважити на взаємозв'язку таких видів діяльності, як творча, наукова, науково-технічна, інноваційна. Вагому роль у системі управління університетами відіграє менеджмент наукової роботи (результатами якої є інноваційні розробки, об'єкти інтелектуальної власності), оскільки наукова складова місії університету значною мірою визначає його статус та рейтингову позицію на національному та глобальному ринку освітніх послуг. Науково-дослідна діяльність в університетах спрямована як на забезпечення зв'язку між науковими дослідженнями і навчальним процесом з метою підготовки

кваліфікованих фахівців, так і на розробку нових конкурентоздатних інноваційних технологій [2].

Більшість ЗВО України мають високий науково-технічний потенціал, а також здатні пристосовуватись до сучасної ринкової системи, проводячи наукову й інноваційну діяльність, спрямовану на комерціалізацію досягнутих науково-технічних результатів. Результатами наукової, науково-дослідної і творчої діяльності ЗВО є: винаходи, підручники, навчальні посібники, наукові статті, комп'ютерні програми та інші об'єкти інтелектуальної власності, інноваційні проекти і технології.

У сучасних умовах необхідно вивчати кращий зарубіжний досвід провідних університетів щодо менеджменту інноваційної діяльності та тісно пов'язаним з нею правовим забезпеченням. Так, важливий внесок у розробку теоретичних та практичних засад управління науковою роботою в університетах США зробила група науковців під керівництвом Е. Кулаковскі та Л. Кроністер, результатом цієї велетенської аналітичної роботи стала публікація «Управління та менеджмент наукової роботи», що є, по суті, енциклопедією в цій галузі освітнього менеджменту [3].

Щодо вітчизняних розробок теоретичних та методичних засад управління інноваційно-інтелектуальною діяльністю, вагомий внесок в цьому сенсі зробили Бутнік-Сіверський; П.М. Цибульов, В.П. Чеботарьов [4]; М.В. Вачевський, [5]; Г. О. Андрущук О.Б. [7]; О.П. Орлюк та ін.

Результати інноваційної діяльності здебільшого мають подвійну природу - правову та економічну. З одного боку, це права на результат творчої діяльності, а, з іншого, - власне результат цієї діяльності. В технології виробництва інноваційної продукції безпосередньо використовують не права, а результат творчої діяльності - нові способи, речовини тощо. Об'єкт інтелектуальної власності і право на нього можна розглядати, відповідно, як зміст і форму. У той же час права можуть мати і економічне наповнення, наприклад, при продажу майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності за ліцензійним договором. Оскільки права інтелектуальної власності

мають нематеріальну природу, їх відносять до нематеріальних активів, якими, як і будь-якими іншими активами, необхідно управляти [4].

Відомо, що ЗВО - це освітньо-наукова організація, яка забезпечує навчання, виховання та професійну підготовку осіб відповідно до їх покликання, інтересів, здібностей та нормативних вимог у галузі вищої освіти, а також здійснює наукову та науково-технічну діяльність, проводить активну науково-дослідну роботу. Тому, одним із основних питань, від якого залежить ефективність діяльності ЗВО у ринкових умовах, є підвищення рівня їх конкурентоспроможності за рахунок вдосконалення сфери інноваційної діяльності. Необхідно всіляко сприяти її розвитку, створюючи умови для удосконалення організаційних форм роботи (проведення конкурсів, виставок, конференцій тощо) серед молоді, студентів вищих закладів освіти та науково-педагогічних працівників.

Також ефективність управління інноваційною діяльністю може визначатись комерційним застосування її результатів, тобто перетворенням їх у товар. Тому функції управління інноваційною діяльністю повинні включати в себе наступні процеси [5]:

- планування розвитку системи інноваційно-правового менеджменту;
 - створення системи мотивації персоналу;
 - генерування ідей;
 - формування «портфеля» інноваційних розробок;
 - комерціалізацію (продаж або передача прав на об'єкти ІВ);
 - трансфер технологій;
 - охорону і захист прав на інноваційні об'єкти.
- взаємозв'язок у цій сфері освітньо-наукових організацій з підприємствами.

При оцінці ефективності інноваційної діяльності підприємства чи організації доцільно розрізняти стратегічне та оперативне управління і використовувати для них різні показники. Що стосується стратегічного управління, то пропонується використовувати такі критерії як ринкова вартість

підприємства (компанії, організації), темпи зростання ринкової вартості, тощо. Також слід враховувати, що у розробці та виробництві інноваційної продукції загалом беруть участь такі суб'єкти: замовник, виконавець і користувач. Тому потрібно дотримуватись балансу інтересів суб'єктів правовідносин у цій сфері, де рішення приймаються на основі дослідження поточного рівня техніки, інноваційних стратегій конкурентів, цілей та можливостей підприємства [5].

В якості критеріїв оцінки ефективності оперативного управління пропонуються наступні: кількість чинних об'єктів права інтелектуальної власності; відсоток результатів науково-технічної творчості, що використовуються у господарській діяльності підприємств; відсоток продажу нових або вдосконалених продуктів у загальному обсязі продажу; частка заощаджень внаслідок використання нових або вдосконалених процесів і технологій у загальних витратах на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР) [5].

Одним з факторів ефективного управління сучасним підприємством (організацією, ЗВО) є наявність підрозділів з питань управління інноваційною діяльністю, що створюються відповідно до законодавства та головних завдань діяльності і функціонують згідно з окремими положеннями. Такими підрозділи можуть бути центри управління розвитком інноваційної діяльності та інтелектуальної власності, патентно-ліцензійні відділи, офіси трансферу технологій, тощо.

В умовах ЗВО, що має значний інноваційно-інтелектуальний потенціал і перспективи в науково-дослідній та патентно-ліцензійній діяльності, на наш погляд, його конкурентоспроможність буде в значній мірі залежить від обраної стратегії управління інноваційною діяльністю, яка об'єднує зусилля і враховує інтереси різних підрозділів, викладачів, аспірантів та студентів.

Отже, основний продукт університету - інтелектуальний, створений його науково-педагогічними працівниками (викладачами) та науковими співробітниками, що включає як об'єкти авторського права: результати викладацької та наукової діяльності, лекції, підручники, результати наукових

досліджень, програмні продукти, бази даних, так і об'єкти промислової власності: винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки. Інтелектуальна власність - одна із форм майна, що потребує належної правової охорони. Правова охорона забезпечує закріплення за університетом право інтелектуальної власності на конкретні результати інтелектуальної, творчої діяльності, що в свою чергу є необхідною умовою для введення цих об'єктів в господарський оборот.

Вочевидь, сьогодення характеризується стрімким розвитком міжнародного співробітництва (партнерства) у сфері інноваційних технологій. Ті країни, які взяли напрям на інноваційний розвиток, на розвиток економіки, що ґрунтується на знаннях, показують найвищі рівні конкурентоспроможності на міжнародному ринку технологій. Тому проблеми комерціалізації й трансферу технологій потребують пильної уваги й ефективного вирішення.

Водночас, сьогодні стають актуальними такі поняття, як інноваційний університет, інноваційна кафедра, інноваційний науковець. Тому важливо сформулювати на базі вивчення відповідного національного та зарубіжного досвіду критерії та запровадити механізми забезпечення інноваційної компоненти якості наукової та науково-технічної діяльності університету [6]. Необхідно проаналізувати досвід створення та функціонування інноваційних структур при вітчизняних та закордонних ЗВО (інноваційно-наукових кластерів, інноваційно-технологічних центрів, spin-off і start-up компаній, тощо).

Відомо, що створена технологія набуває комерційної цінності тільки в двох випадках: якщо підтверджені виняткові (монопольні) права на її використання, і якщо технологія містить ноу-хау, що також є предметом правової охорони. Зазначимо, що інтелектуальна власність використовується в усіх без винятку галузях промисловості, економічної діяльності, підприємстві, тому коло ознайомих з її основами повинно бути якомога ширшим. У відповідності до Цивільного кодексу України право інтелектуальної власності являє собою:

- право на визнання людини творцем (автором, виконавцем, винахідником, ін.) об'єкта права інтелектуальної власності (ОПВ);
- право на використання об'єкта права інтелектуальної власності;
- виключне право дозволяти використання об'єкта інтелектуальної власності;
- виключне право перешкоджати незаконному використанню об'єкта права інтелектуальної власності, у тому числі забороняти таке використання.

Інтелектуальна власність як новий вид товару досить швидко поширюється на ринку. Одна з основних властивостей інтелектуальної власності полягає в тому, що вона повинна приносити матеріальну чи іншу користь. Саме тому сучасні підприємства в умовах дефіциту матеріальних ресурсів та жорсткої конкуренції повинні вміти створювати, захищати і реалізовувати інтелектуальну власність (комерціалізувати її), встановлювати ліцензійно-договірні відносини у сфері інтелектуальної власності. Можливість комерційного використання об'єктів інтелектуальної власності (у тому числі у складі нової технології) - винаходів, корисних моделей, промислових зразків, комп'ютерних програм тощо як основного продукту інноваційної діяльності стає однією з найважливіших умов підвищення мотивації наукової праці.

Існує багато прикладів, коли дослідження в університетах успішно проводяться у співробітництві з підприємствами, приватними компаніями. Тому важливо, щоб були чітко визначені права володіння результатами спільної діяльності для усіх партнерів. Така співпраця збільшує взаємну довіру розробників й споживачів нових технологій, надає більшої мотивації вченим, науковцям, дослідникам і винахідникам. Співробітництво між університетами та індустрією в науці й технологіях є достатньо складним і може розвиватися через різні механізми, серед яких визначальне місце посідають процеси комерціалізації й трансферу технологій. Зазначимо, Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» визначає технологію як результат науково-технічної діяльності, сукупність

систематизованих наукових знань, технічних, організаційних та інших рішень про перелік, строк, порядок і послідовність виконання операцій, процесу виробництва, реалізації і зберігання продукції, надання послуг.

Для успішної комерціалізації та трансферу технології повинні відповідати наступним критеріям:

- світова новизна або унікальність технології;
- завершеність розробки технології;
- невеликий обсяг початкових інвестицій, необхідних для просування технології на ринок;
- наявність налагодженого власного виробництва або можливість його організації без додаткових інвестицій;
- пророблення шляхів розв'язання проблем контролю якості та сертифікації продукції;
- наявність досвіду роботи на міжнародному ринку;
- краща пропозиція матеріалів, хімічних речовин і програмного забезпечення;
- пропозиція технології для промислового ринку;
- створення технології, що дозволяє одержати істотні цінові переваги [4].

Сподіваємося, що розвиток інноваційної діяльності, процесів комерціалізації й трансферу технологій у нашій країні відбуватиметься на основі ринкового підходу у сфері передачі передових наукових розробок у виробництво, і дозволить покращити наші позиції із зазначеного питання на міжнародному рівні.

Кожне підприємство, яке прагне стати конкурентоспроможним, має підтримувати на високому рівні власний науковий та інноваційний потенціал, демонструвати швидкі темпи нововведень та мати успішне керівництво, управління. Особливого значення в цих умовах набуває функція стратегічного планування у сфері інтелектуальної власності. Завдання зазначених процесів ґрунтується на дослідженнях тенденцій руху виробництва, темпів його зростання, обсягу і структури кінцевих потреб, оцінки природних, трудових,

матеріальних та інтелектуальних ресурсів, оцінці вимог до науково-технічного прогресу, виявлення найбільш перспективних напрямів (пріоритетів) науково-технічного та інноваційно-інвестиційного розвитку, реалізації обраних пріоритетів за допомогою стратегічних планів. Отже, прогнозування наукової й винахідницької діяльності та використання її результатів є неодмінною складовою частиною планування та програмування науково-технічного та інноваційного розвитку.

Одним із показників ефективності використання науково-технічного потенціалу підприємств і організацій є впровадження у виробництво науково-технічних розробок і сучасних технологій, покликаних забезпечити своєчасну заміну застарілої продукції, розширити її споживчі якості, підвищити конкурентоспроможність. Тому налагодження взаємозв'язків науки і виробництва - це стратегічно важливий шлях до структурної перебудови виробництва, орієнтації випуску продукції, яка буде прийнята та реалізована на ринку.

В умовах інноваційної економіки її розвиток визначається станом науки. З одного боку, саме завдяки науці цей розвиток полегшується, а з іншого — обмежується правами інтелектуальної власності [1]. Права інтелектуальної власності суттєві для багатьох видів комерційної діяльності, так як захищають інвестиції в наукові дослідження і допомагають забезпечити певні доходи. Добре продумані й розумно застосовані закони можуть заохочувати інновації, винагороджувати творців та підприємців і принести економічну й соціальну вигоду, не приводячи до неприпустимих монополій.

Отже, для переведення економіки на інноваційний шлях розвитку необхідне створення розгалуженої інноваційної інфраструктури, необхідна підготовка нової категорії фахівців - менеджерів із комерціалізації результатів наукової, творчої діяльності, які повинні володіти знаннями з комерціалізації технологій, основами маркетингу, теорією і практикою правової охорони та використання інтелектуальної власності; вміти управляти інноваційними проектами; розв'язувати завдання, спрямовані на примноження науково-

технічного потенціалу країни, захист національних інтересів у сфері економіки, забезпечення технологічної безпеки України.

Тому так необхідне постійне вдосконалення законодавчої бази у сфері інноваційної діяльності, нормативно-правове регулювання якої здійснюється на основі Законів України: «Про інноваційну діяльність», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про авторське право і суміжні права», «Про державне регулювання у сфері трансферу технологій», «Про вищу освіту» та ін. На основі нормативно-правового регулювання інноваційної діяльності формується стратегія інноваційної моделі розвитку в нашій країні - досягнення якісно нового типу розвитку господарської системи, яка характеризується:

- новаторськими цілями, інноваційними результатами виробничої діяльності (товари, послуги, ефективність, конкурентоздатність тощо) в тактичному і стратегічному планах;

- інноваційними засобами досягнення мети (факторами - інноваціями у вигляді новітньої техніки і технології, нових організації та мотивації праці і виробництва);

- можливостями відтворення інноваційного спрямування на збалансованій основі, щоб господарська система мала всі організаційно-управлінські, ресурсні і методологічні умови для цього;

- пріоритетним використанням сукупності інноваційних факторів при визначенні обсягу і форми здійснюваних інвестицій, які реалізуються в різній часовій послідовності, а саме: послідовному, паралельному та інтегральному проходженні процесу вкладання капіталу і отримання прибутку [7].

Трансформація науково-технічних розробок в інноваційний продукт, придатний для виробництва і продажу, є найважчим етапом у ланцюга, який сполучає науку зі споживачем. Це пов'язано з тим, що розробники не завжди обізнані у домінантах ринку, потребах споживача, бо не мають досвіду технологічного підприємництва. виправити таке становище допоможе,

зокрема, цілеспрямована підготовка фахівців у сфері інноваційно-правового менеджменту.

Безперечно, перехід до інноваційної моделі розвитку економіки - найхарактерніша прикмета сучасного етапу в розвинутих країнах. Реалізація економічних цілей суспільства пов'язана з інноваційним типом розвитку, в основі якого закладений безперервний і цілеспрямований процес пошуку, підготовки та реалізації нововведень, які дають змогу не тільки підвищити ефективність функціонування суспільного виробництва, а принципово змінити способи його розвитку [8]. Ефективна інноваційна діяльність можлива в разі забезпечення необхідних умов, а саме: відповідного фінансування; створення системи спеціальних стимулів для реалізації нововведень; встановлення наукових, юридичних та економічних зв'язків із науковими установами, організаціями, вищими закладами освіти власної країни та зарубіжжя.

Отже, стратегія управління інноваційною діяльністю повинна передбачати наступні ключові моменти:

- створення відділів управління інноваційною діяльністю, трансфером технологій та інтелектуальною власністю;
- підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних до адекватних рішень у сфері управління інноваціями;
- удосконалення процесів комерціалізації інтелектуальної власності й трансферу інноваційних технологій.

Україна вже має певні правові засади щодо регулювання інноваційної діяльності й трансферу технологій. Водночас, уряд, який формує політику у сфері інноваційної діяльності, науки і технологій, повинен вживати ефективних заходів щодо створення підприємницького середовища, сприятливого для конкуренції та інновацій, і забезпечувати оптимальне поєднання людських, фінансових та інтелектуальних ресурсів для їх продуктивного використання; пропонувати дієві механізми для фінансування інноваційних розробок на всіх етапах їх реалізації від ідеї до впровадження; забезпечувати правові основи

реалізації інноваційних програм; сприяти відкриттю нових актуальних напрямків підготовки фахівців у сфері інноваційного управління.

Література

1. Дроб'язко В.С., Дроб'язко Р.В. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 512 с.
2. Сбруєва, А. Управління науковою роботою в державних університетах США: структурно-функціональні аспекти [Електронний ресурс] / А. Сбруєва Порівняльно-педагогічні студії. - 2010. - № 1-2. - Режим доступу: <http://pps.udpu.org.ua/article/view/18093/15839>. - ISSN: 2312-1904.
3. Research Administration and Management. [Text] / ed. By Elliott C. Kulakowski, Lynne U. Chronister. - Jones & Bartlett Publishers, 2006. - 916 p.
4. Цибульов, П. М. Управління інтелектуальною власністю [Текст] : монографія / П. М. Цибульов, В. П. Чеботарьов, В. Г. Зінов., Ю. Суїні; за ред. П. М. Цибульова. - К. : К.І.С., 2005. - 448 с.
5. Інтелектуальна власність: теорія і практика інноваційної діяльності [Текст] : підручник / за ред. проф. М. В. Вачевського. - К. : ВД Професіонал, 2005. - 448 с.
6. Цибульов, П. Комерціалізація інтелектуальної власності університетами та науковими установами: досвід США та можливості його використання в Україні [Електронний ресурс] / П. Цибульов, В. Корсун // Наука та інновації. - 2014. - № 3. - С. 47-56. - Режим доступу : http://www.nas.gov.ua/siaz/Ways_of_development_of_Ukrainian_science/article/14066.2.1.013.pdf.
7. Інтелектуальна власність в інноваційній економіці України/ [Г. О. Андрощук, О. В. Дем'яненко, І. Б. Жилияєв та ін.]/ упоряд. С. В. Таран. - К: Парламентське вид-во, 2008. - 448 с.
8. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика. – К.: «Основа», 2005. – 52с.

Наукове видання

**УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЄКТНОГО ТА
НЕЙПРОМЕНЕДЖМЕНТУ, ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ,
ТЕХНОЛОГІЙ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
ЗА МАТЕРІАЛАМИ
V Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
(23-24 березня 2023 року)
Київ-Дніпро**

Головний редактор д.т.н., проф. Петренко В.О.
Науковий редактор д.т.н., проф. Молоканова В.М.
Науковий редактор к.т.н., доц. Дорожко Г.К.

Видавець ТОВ «ЮРИДИЧНА КОМПАНІЯ «ЮРСЕРВІС»
49000, м. Дніпро,
вул. Воскресенська, буд. 39
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції
ДК № 6550 від 20.12.2018